

(8) *Fulbans*, antiga abadia de la diòcesi de Rieu, prop de Tolosa de Llenguadoc (Mistral, *TdF* I, s. v.).⁴

(9) *Fogliano*, nom de tres llocs situats a Toscana (Pieri, *Top. Arno*, 145).

En conclusió, doncs, l'ètimon *FOLIĀNU, ja insinuat⁵ per Skok i Aebischer, sembla tenir poder de versemblança a l'hora de determinar l'origen del NL conflentí *Fullà*, i, així mateix, el de la majoria dels seus congèneres romànics.³ Ph. R. [Amb la reserva que *Fuïellà* del Gironès (3) també sembla afavorir l'alternativa *FŪVILIUS, -ANU, fundada en les 3 mencions arcaïques de 840, 845 i 989 del (1) (cf. ll. *fovere* 'escalfar, fomentar', que en podria ser cap de família). Notem que s'hi afegeix el *Fauliano* de 981 (nota 1) i que el *Fauliano* de 989 ens consta ara com doc. original¹⁵ (en part o en tot, els altres poden ser còpies). La conclusió més versemblant és que hi hagi dos ètimons diferents: FOVLIANUM per a (1) i (3), i FOLIĀNUM per als altres. J. C.]

¹ Un document de 981 (*Marca*, 927) esmenta un lloc dit *Fauliaria*, el qual deu resultar d'una lectura errònia per *Fauliano*. — ² Així en un document original (veg. Gigot, *RLiR* xxviii, 19). — ³ Un origen semblant és el que admet *AlcM* (vi, s. v.), per bé que no s'hi decideix entre derivar de FOLIUS o FULLIUS encrueat amb FOLIĀCUM de terminació cèltica. — ⁴ Aebischer (*Études top. cat.*, 90) esmenta tres llocs anomenats *Feuillans* al Dept. de la Drôme i un *Pre-Fouillan* als H-Alps, tots ells relacionats per Skok (*Ortsn.*, 87) amb el *Fullà* de Conflent.³⁰

FULLANA

Nom de lloc i de persona abundant i exclusiu del³⁵ Migjorn valencià i de les Balears.

En el País Valencià no en trobem notícies sinó més enllà del Xúquer, però hi abunda; i no sols com NP sinó també com a topònim menor: a Pedreguer *Tosalet de fołána* (xxxiii, 95.19). A la Vall de Laguar, nom d'una cova assenyalada, que els inf. pronunciaren *kovamfulána* (xxxiv, 148.24), probablement < *Cova Anfullana*.

És inversemblant que aquest contingui un NP, entre altres coses perquè en el Sud valencià no es troben rastres de *En* article personal, almenys en llocs menors (hi ha només *La Font d'En Carroç*, que hi quedà fòssil i isolat des del S. XIII) pel nom del conquistador foraster En Carroç. Es pot creure, doncs, que ve de *Cova Alfullana*, amb la *l* canviada en *n*, com és⁵⁰ corrent en tants mots en *al-* (*anjub*, *ancorna*, *Ancolla*): majorment aquí, on hi empenyia la dissimilació de *l-l*. *Parades del fulána*, te. Xaló (xxiv, 5.14) també deu estar per d'*Alfullana*. Com a cognom en tinc nota a molts pobles d'aquesta zona, com Gata (xxxiii, 93.21); i l'in⁵⁵ signe P. Lluís *Fullana* i *Mira* era de Benimarfull.

Fora d'allà només a Mallorca i Menorca (*AlcM*). On també abunda i és antic: *Fullana*, monjo notari de Lluc, a. 1526 (M. Rotger, *Ntra. Sra. de Lluch*); *Fuyllana Sabater*, a. 1303, en un doc. de La Mola d'An-

dratx (és com es deu haver de llegir en lloc de l'impossible *Fuylla-Sab.*, a. 1203, que van imprimir en *BSAL* vi, 73). Fra Pere *Fullana*, luïsta, observant al convent de St. Francesc de Palma, on morí l'any 1659 (E. Galmés, ed. *NCL* del *Blanquerna* iv, 112, n. 6). JMBover (*Bi. Escr. Bal.*, § 489-92) dona notícies i escrits de 4 *Fullana*, nadius tots de Campos (c. l'a. 1600 i posteriors).

El punt decisiu sobre l'origen d'aquest nom és el fet que es trobi únicament, en aquestes tres regions, tan reblertes de noms d'herència morisca —àrab o mossàrab—. Notem també que Moll subratlla que a Manacor consta repetidament (*BDLC* XIII, 3; i XIV, 39), però precisament com a «malnom», no pas com ullinatge. Semblaria, doncs, que en aquell ambient ultraconservador es ressent encara de la consciència d'una nissaga morisca. Són coneguts encara Simó *Fullana* de Palma (fi S. XIX) víctima de l'alçament feixista de 1936, i Josep *Fullana*, inquisidor (S. XVIII). Notem que el fet d'haver-n'hi molts que eren frares o religiosos no és cap prova de vella família cristiana, sinó més aviat indicatiu contrari: els que en tenien alguna fama es refugiaven prudentment sota un hàbit.

L'origen deu ser mossàrab, o més aviat aràbic. Això últim especialment en aquells NLL: *Cova Alfullana*, em sembla semi-traducció de *gār al-buryân(i)* 'la cova dels dos graners', del dual de *burj* que ha donat el cast. *alfolí* 'dipòsit de gra o de sal' (*DECH* I, 156), i cat. *alforí* (*DECat*), molt representat en la toponímia valenciana (Vistabella, Fontanars, Monòver); la *-r* canviada en *-l-* de resultes de la confusió morisca dels dos sons (com en el cast. *alfolí*). També hi pot haver tal origen, amb reducció parcial, en el tossal de Pedreguer i en els camps de Xaló.

Admetem que en part hi podria haver quelcom de mossàrab. Un nom romà en -ANA derivat romà de NP llatí com *Cornellana* o *Agullana*, car en els femenis no hi hagué en el P. Val. el canvi de *á* en *é* (com els masculins *Agullent* etc.): *Borrjana*, *Sollana*, *Saranyana*, *Gaïanes*. Podria ser l'equivalència femenina de *Fullà* *FOVLIANUM (o *FOLIĀNUM) (veg. aquest article). Però tots els indicis són molt més favorables a l'origen aràbic.

FULLEDA

Poble de les Garrigues, entre L'Espluga i Les Borges.

PRON.: *fuléde*, a l'Albi, Casac. 1920; id. a Valls, 1933; la *fuléda* digueren a Llardecans (1931), però potser es referia a l'homònim que indico infra, car no s'ha confirmat enlloc l'ús amb *la* en el nom del poble.

MENCIONS ANT. 1156, en el fons de Poblet (Mz. Pi., *Orig.*, p. 59); 1180: «trado vobis in *Folgeda* et in terminis eius» (3 vegades) (*Cart.* de Poblet, p. 83); 1184, 1185, 1190: *Fuleda* (ib., pp. 63, 33, 84). En dos documents de 1192: *Foleda* (ibid., pp. 80, 82); 1259: «in term. castro de *Fulleta*, afr. II Rayadello --- IV in plana de Segarra» (Font Rius, *C. d. p.* I, 494); 1359: *Fuleda* (*CoDoACA* XII, 39). Com a nom de barons: